

Δελτίο Τύπου

Λουξεμβούργο, 26 Απριλίου 2022

Η προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας στην ΕΕ δεν είναι απόλυτη

Ο ρόλος των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας σε μια οικονομία της γνώσης είναι σημαντικός, καθώς αυτά διασφαλίζουν τη δυνατότητα των επιχειρήσεων και των δημιουργών να αντλούν κέρδη από τα προϊόντα διανοίας τους. Επίσης, παρέχουν στους καταναλωτές εγγυήσεις ποιότητας και ασφάλειας. Ωστόσο, σε ειδική έκθεση που δημοσίευσε σήμερα, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο προειδοποιεί ότι η αποτελεσματικότητα του ενωσιακού νομικού πλαισίου για την προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας δεν είναι η βέλτιστη δυνατή. Παρότι το πλαίσιο παρέχει ορισμένες εγγυήσεις, εξακολουθούν να υπάρχουν ελλείψεις, ιδίως στην οδηγία για τα σχέδια και υποδείγματα της ΕΕ και στον μηχανισμό τελών της ΕΕ. Οι ελεγκτές τονίζουν επίσης ότι η καλύτερη εναρμόνιση θα ήταν επωφελής τόσο για τα ενωσιακά όσο και για τα εθνικά συστήματα.

Τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ) είναι καίριας σημασίας για την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι κλάδοι έντασης ΔΔΙ παράγουν σχεδόν το ήμισυ (45 %) της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας της ΕΕ, αξίας 6,6 τρισεκατομμυρίων ευρώ, και παρέχουν σχεδόν το ένα τρίτο (29 %) της συνολικής απασχόλησης στην Ένωση. Τα προϊόντα παραποίησης/απομίμησης εκτιμάται ότι ευθύνονται για απώλειες πωλήσεων στη νόμιμη οικονομία ύψους 83 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως. Σύμφωνα με πρόσφατη εκτίμηση του Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της ΕΕ (EUIPO), εάν το πρόβλημα αυτό αντιμετωπιζόταν αποτελεσματικά, η οικονομία της Ένωσης θα κέρδιζε 400 000 θέσεις εργασίας. Τα προϊόντα παραποίησης/απομίμησης ενέχουν επίσης σημαντικούς κινδύνους ασφάλειας, όπως καταδειχθηκε πρόσφατα, κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Για τους λόγους αυτούς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, άλλα όργανα της ΕΕ, όπως το EUIPO, και οι αρχές των κρατών μελών καταβάλλουν σημαντικές προσπάθειες, προκειμένου να διασφαλίσουν τον σεβασμό των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας σε ολόκληρη την ενιαία αγορά της ΕΕ.

«Τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας είναι ζωτικής σημασίας για την ενωσιακή οικονομία, καθώς ενθαρρύνουν την καινοτομία και τις επενδύσεις, ενώ ταυτόχρονα αποθαρρύνουν την παραποίηση/απομίμηση και τις επιβλαβείς επιπτώσεις της», δήλωσε η Ildikó Gáll-Pelcz, Μέλος του ΕΕΣ και αρμόδια για τον έλεγχο. *«Εντούτοις, το ισχύον ενωσιακό πλαίσιο δεν προστατεύει επαρκώς όλα τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Ευελπιστούμε ότι οι συστάσεις μας θα βοηθήσουν την ΕΕ να ενισχύσει την παρεχόμενη προστασία στον βαθμό που απαιτεί η ενιαία αγορά.»*

Σκοπός του παρόντος δελτίου Τύπου είναι η παρουσίαση των κύριων μηνυμάτων της ειδικής έκθεσης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το πλήρες κείμενο της έκθεσης διατίθεται στον ιστότοπο eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Παρότι αναγνωρίζουν ότι έχουν θεσπιστεί νομοθετικά και υποστηρικτικά μέτρα για την προστασία των σημάτων της ΕΕ, οι ελεγκτές επισημαίνουν παράλληλα ελλείψεις στην οδηγία για τα σχέδια και υποδείγματα της ΕΕ, η οποία θα πρέπει να επιφέρει τις ίδιες έννομες συνέπειες σε ολόκληρη την Ένωση. Ως έχει σήμερα, το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ για τα σχέδια και υποδείγματα είναι ελλιπές και παρωχημένο, με αποτέλεσμα τα εθνικά και τα ενωσιακά συστήματα να μην είναι εναρμονισμένα. Το γεγονός αυτό επιτρέπει την εφαρμογή αποκλινοσών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τις διαδικασίες αίτησης, εξέτασης, δημοσίευσης και καταχώρισης, κάτι που οδηγεί σε ανασφάλεια δικαίου. Επιπλέον, οι ελεγκτές εφιστούν την προσοχή στην απουσία ενός πανευρωπαϊκού καθεστώτος προστασίας για το σύνολο των προϊόντων. Το πλαίσιο της ΕΕ για τις γεωγραφικές ενδείξεις δεν καλύπτει μη γεωργικά προϊόντα, όπως βιοτεχνικά προϊόντα και βιομηχανικά σχέδια και υποδείγματα, αν και ορισμένα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει νομοθεσία για την προστασία τους.

Οι ελεγκτές θέτουν επίσης υπό αμφισβήτηση τον μηχανισμό τελών της ΕΕ, καθώς παρατήρησαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των τελών που επιβάλλονται σε επίπεδο ΕΕ και εκείνων που χρεώνουν οι εθνικές αρχές. Διαπίστωσαν ότι η δομή των τελών σε σχέση με τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας της ΕΕ δεν αντικατοπτρίζει το πραγματικό κόστος. Μολονότι υπάρχουν κριτήρια για τον καθορισμό των τελών σε επίπεδο ΕΕ, οι ελεγκτές θεωρούν ότι δεν υπάρχει σαφής μέθοδος για τον προσδιορισμό της δομής και του ύψους τους, με αποτέλεσμα υπερβολικά υψηλά τέλη, που οδηγούν στη συσσώρευση πλεονασμάτων (άνω των 300 εκατομμυρίων ευρώ στους λογαριασμούς του EUIPO για το 2020). Οι ελεγκτές επισημαίνουν ότι αυτό αντιβαίνει στην αρχή του ισοσκελισμένου προϋπολογισμού που ορίζεται στη νομοθεσία της ΕΕ.

Μολονότι σε επίπεδο ΕΕ υπάρχει ένα πλαίσιο επιβολής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, το οποίο λειτουργεί σε γενικές γραμμές ικανοποιητικά, οι ελεγκτές επισημαίνουν ορισμένες αδυναμίες στην εφαρμογή του. Ειδικότερα, η οδηγία σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας δεν εφαρμόζεται ομοιόμορφα σε ολόκληρη την ΕΕ και, ως εκ τούτου, δεν διασφαλίζει συστηματικά υψηλό επίπεδο προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας στην εσωτερική αγορά. Επιπλέον, αδυναμίες και ασυνέπειες στους τελωνειακούς ελέγχους που διενεργούνται στα κράτη μέλη υπονομεύουν την επιβολή των εν λόγω δικαιωμάτων και την καταπολέμηση της παραποίησης/απομίμησης. Ως εκ τούτου, η προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στην ΕΕ διαφέρει ανάλογα με τον τόπο εισαγωγής. Οι ελεγκτές σημειώνουν επίσης ότι στα επιμέρους κράτη μέλη εφαρμόζονται διαφορετικές πρακτικές όσον αφορά την καταστροφή των προϊόντων παραποίησης/απομίμησης, και προειδοποιούν ότι οι διαφορές αυτές μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα οι παραποιητές/απομιμητές να επιλέγουν τον τόπο εισαγωγής των εμπορευμάτων τους στην ΕΕ με κριτήριο το επίπεδο των ελέγχων και των κυρώσεων.

Γενικές πληροφορίες

Το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας βασίζεται σε κανονισμούς και οδηγίες της ΕΕ, καθώς και σε διεθνείς συμφωνίες που ρυθμίζουν ζητήματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Στόχος του είναι η προστασία των δικαιωμάτων αυτών σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, με τη δημιουργία ενός ενιαίου συστήματος σε επίπεδο Ένωσης, το οποίο καλύπτει τα ενωσιακά και τα εθνικά ΔΔΙ.

Η ειδική έκθεση 06/2022, με τίτλο «Δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας της ΕΕ – Η προστασία τους δεν είναι απόλυτη», είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο του ΕΕΣ (eca.europa.eu).

Το 2019, το ΕΕΣ δημοσίευσε επίσης γνώμη σχετικά με την πρόταση δημοσιονομικού κανονισμού της επιτροπής προϋπολογισμού του ΕUIPO, στην οποία ζήτησε την παραγωγικότερη αξιοποίηση αυτών των πλεονασματικών πόρων.

Το ΕΕΣ παρουσιάζει τις ειδικές εκθέσεις του στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο της ΕΕ, καθώς και σε άλλους ενδιαφερόμενους, όπως στα εθνικά κοινοβούλια, σε παράγοντες του αντίστοιχου κλάδου και σε εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών. Στη συντριπτική πλειονότητά τους, οι συστάσεις που διατυπώνονται στις εκθέσεις του υλοποιούνται.

Επικοινωνία με τον Τύπο

Γραφείο Τύπου του ΕΕΣ: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 691 553 547